

Verneplan for skog

Tilråding om vern av Murtetjern naturreservat i Notodden kommune

Gamle trær og død vest i verneområdet. Foto: Sigve Reiso

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Januar 2021

INNHOLD

1. Forslag.....	3
2. Hjemmelsgrunnlag.....	3
3. Verneverdier.....	4
4. Andre interesser.....	5
5. Trusler mot verneverdiene.....	5
6. Saksbehandling.....	5
7. Viktige endringer under behandlingen av verneplanen.....	6
8. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser.....	6
9. Lokal og sentral høring.....	6
9.1. Generelle merknader ved lokal og sentral høring.....	7
9.2. Generelle merknader til forskrift ved lokal og sentral høring.....	7
9.3. Statsforvalterens kommentarer og tilrådinger til de generelle merknadene	8
9.4. Merknader til det foreslåtte området.....	8
9.5. Statsforvalterens kommentarer og tilrådinger til det foreslåtte området	9

Vedlegg:

1. Forslag til forskrift for Murtetjern naturreservat.....	10
--	----

Kart over Murtetjern naturreservat ligger som eget vedlegg.

1. Forslag

Statsforvalteren legger med dette fram forslag om vern i medhold av naturmangfoldloven på privat grunn i Notodden kommune i Vestfold og Telemark fylke. Tilrådingen omfatter forslag om vern av Murtetjern naturreservat. Forslaget til vern er basert på ordningen med frivillig vern av skog.

Området som foreslås utvidet er:

Navn	Gnr./bnr.	Kommune	Areal i daa	Verneverdi
Murtetjern naturreservat	95/1	Notodden	1298	Nasjonal (***)

2. Hjemmelsgrunnlag

Området foreslås vernet som naturreservat i medhold av lov av 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier i §§ 35 til 39. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Formålet med det enkelte verneområdet må imidlertid beskrives konkret og knyttes opp mot vilkårene som gjelder for den enkelte vernekategori i §§ 36 og 37. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldlovens § 37, som lyder slik:

- ” Som naturreservat kan vernes områder som*
- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
  - b) representerer en bestemt type natur,*
  - c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
  - d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller*
  - e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettningstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

Vurdering i forhold til naturmangfoldlovens kap. II

Med hensyn til kunnskapsgrunnlaget (jf. § 8 i nml.), så foreligger det god dokumentasjon av naturtyper i området, jf. omtalen i kap. 3 Verneverdier. Restriksjonene på inngrep og tiltak som innføres med verneforskriftene vil beskytte verneverdiene, og den bruken som tillates

videreført vil etter vår vurdering ha liten negativ virkning på dem. Effekten av vernet på verneverdiene og naturmangfoldet vil derfor være positiv. Prinsippene i §§ 9-12 framstår dermed ikke som relevante i saka.

3. Verneverdier

Et vern av det foreslåtte området vil sikre arealer med svært viktige verneverdier, jf. også formålsbeskrivelsene nedenfor. Området gis nasjonal (***) verneverdi basert på sammenstilling av foreliggende materiale fra området. Sammenstillingen av kunnskapen fra verneforslaget er utført av BioFokus (BioFokus-notat 2020-4) på oppdrag fra daværende Fylkesmannen i Vestfold og Telemark i 2020.

Muttjønn omfatter et småkollet åsparti nord for Ramsås, sørøst for Follsjå øst i Notodden kommune. Berggrunnen er dominert av fattig gneis og granitt, med striper av rikere amfibolitt. Grunnlendte areal dominerer langs koller og rygger, i veksel med enkelte lisider og søkk som har tynne lag med løsmasser i form av forvittringsmateriale og noe morenemateriale.

Furu er gjennomgående det dominerende treslaget langs kollepartiene med varierende innslag av bjørk, osp og gran, langs fuktsig også svartor. Grov søyleeiner finnes spredt. Vegetasjonen i furuskogen er fattig med mosaikker av lav-, lyng- og bærlyngskog. Arealet domineres av eldre brannpåvirket furuskog, dels nokså tett og fleraldret naturskog med gamle trær og død ved i kjerneområdene. Død ved forekommer både som stående og liggende elementer i området som helhet, der gadd er vanligst og forekommer jevnt, mens liggende død ved finnes mer flekkvis. Vanligst er død ved av små til midlere dimensjoner. Selvtynningsvirke av ulike nedbrytningsstadier er vanligst, men området huser også jevnt med rester av gamle keloelementer som gir området en sjelden god kontinuitet til lavlandsskog å være. Brannlyrer på både levende trær og på død ved av furu vitner om hyppig historisk brannpåvirkning.

Området er artsrikt, bl.a. med en rekke krevende arter knyttet til gammel dødvedrik furuskog, flere med sterke bestander. Totalt er det hittil funnet 18 rødlistearter fra området, med stort potensial for at området huser flere arter, spesielt av insekter, men også av lav og sopp. Av disse er 9 arter knyttet til furuskog. Av sopp inngår skyggekjuke (VU), furuplett (NT), flekkhvitkjuke (NT) og hornskinn (NT). Mer vanlige signalarter som furustokkjuke og okerporekjuke finnes også i området. På eldre rester av kelogadd og kelohøgstubber fra tidligere skoggenerasjoner, samt på mer «nyproduserte» tynningsgadd, inngår lavarten blanknål (NT) hyppig, og enkelte ulvelav (NT). Sistnevnte er svært sjelden i sørboreal sone.

På brente gadd og stubber finnes også brannspesialistene lys- og mørk brannstubbela (begge VU) lokalt relativt vanlig. Knyttet til godt nedbrutt liggende død ved finnes furuskjell (NT) flere steder. Gubbeskjegg (NT) vokser både på furustammer og på grangreiner i området. Signalarten lungenever finnes spredt på løvtrær. Flere rødlistede arter er også funnet tilknyttet nøkkelementer av gran, einer og osp. Tilknyttet gran; sprikeskjegg (NT), rosenkjuke (NT), svartonekjuke (NT), rynkeskinn (NT) og vedalgekølle (NT). På osp korallpiggsopp (NT) og på einer rosa tusselav (VU). I Elgsliputten yngler også den rødlistede amfibien storsalamander (NT). Gammel lavlandsskog med død ved i sommervarme skogtrakter har generelt stort potensial for varmekrevende og sjeldne insekter. Dette er ikke undersøkt her. Undersøkelser i nærområdet antyder stor artsrikdom.

Murtetjern huser både gammel furuskog og granskog, der innslaget av gammel brannpåvirket og kontinuitetspreget lavlandsfuruskog med et rikt artsmangfold av krevende

gammelskogsarter, er av størst verneverdi. Murtetjern vurderes isolert sett som nasjonalt viktig (***)).

Murtetjern dekker inn flere viktige nasjonale og regionale mangler i skogvernet. Området bidrar til de generelle manglene lavlandsskog og biologisk gammel skog. Også for flere mangelnaturtyper/ansvarstyper, spesielt for lavlandsfuruskog, er dekningen god. Arealet kan også regnes som en hot-spot for rødlistede arter, jf. mangelanalysen for arter. Den totale mangeloppgjørelsen vurderes som høy.

Formål med fredningen

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av gammel brannpåvirket lavlandsfuruskog med rik forekomst av død ved.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av forekomst av en rekke sjeldne og trua arter spesielt av lav og sopp.

Etter Statsforvalterens vurdering tilfredsstiller området kravene som naturmangfoldlovens § 37 setter for områder som kan vernes som naturreservat.

4. Andre interesser

Planstatus for området

Arealene er avsatt til LNFR-område i kommuneplanens arealdel.

5. Trusler mot verneverdiene

Skogsdrift vil være en trussel mot verneverdiene. Ferdsel og beiting anses ikke å være noe trussel i området i dag.

6. Saksbehandling

Bakgrunn

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne fylkesmennene tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Statsforvalteren forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneierens representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

Konkret om området

Tilbud om frivillig vern av Murtetjern naturreservat ble mottatt fra grunneier 13. januar 2020. Tilrådingen oversendes med forbehold om at det pågår forhandlinger om erstatning som ikke er fullført og derfor ikke inngått endelig avtale mellom partene.

Meldingsfasen

Formell oppstart på verneplanarbeidet ble meldt 11. juni 2020 med frist 27. juli. Innkomne merknader ble nærmere kommentert i høringsdokumentet.

Høringsfasen

I samsvar med naturmangfoldloven og saksbehandlingsreglene til denne om opprettelse av verneområder, jf. veileder M 481 | 2016 fra Miljødirektoratet, sendte daværende Fylkesmannen i Vestfold og Telemark forslaget til vern ut på høring 8. oktober 2020, med frist 10. desember. Det ble foretatt en felles lokal og sentral høring. Ved fristens utløp var det kommet inn to uttalelser til lokal høring og fem uttalelser til sentral høring. Ytterligere to uttalelser kom inn etter fristen, den ene til lokal høring, den andre til sentral.

Videre saksgang

Statsforvalteren sender nå, på bakgrunn av høringsdokumentet og innkomne uttalelser, tilråding om vern til Miljødirektoratet. Det vises til forbehold nevnt over.

Miljødirektoratet fremmer så saken for Klima- og miljødepartementet som deretter vil forberede saken og legge fram forslag om vernevedtak for Kongen i statsråd. Etter vernevedtak ved kgl.res. vil erstatningen i tråd med avtalen bli utbetalt av Miljødirektoratet. Statsforvalteren får deretter vanligvis i oppdrag å gjøre vedtaket kjent og sørge for at naturreservatet blir forsvarlig merket og skiltet. Dette gjøres normalt av jordskifteretten som etter begjæring fra Statsforvalteren oppretter sak om grensegang for området.

7. Viktige endringer under behandlingen av verneplanen.

Det foreslås ingen endringer av navn på dette området fra høring til tilråding. Det ble under høringen foreslått endringer på vernegrensene og det er foreslått enkelte endringer i forskriften i tråd med innspill i verneprosessen. I brev datert 23. oktober 2020 sto Fylkesmannen i Vestfold og Telemark som kopimottaker på et brev fra Kartverket, som varslet oppstart av navnesak på området (2020/445 – Muttjørn/Muttjønn/Murtetjern i Notodden kommune).

8. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser.

Det er etter Statsforvalterens vurdering ikke behov for forvaltningsplan for det nye reservatet. Vi anser oppsynsbehovet for å være lite.

9. Lokal og sentral høring

Verneplanen ble sendt på lokal høring til grunneierne, Notodden kommune, til Vestfold og Telemark fylkeskommune, samt til følgende lokale og regionale lag, organisasjoner og etater:

Notodden skogeierlag, Notodden JFF, Notodden Turlag, Nedre Telemark bonde- og småbrukerlag, Hjordal Elverk AS, Midt-Telemark Energi, Vest-Telemark kraftlag, Notodden Energi, Forum for natur og friluftsliv, Naturvernforbundet i Telemark, NJFF Telemark, NOF Telemark, Telemark Turistforening, Telemark Orienteringskrets, Tinn Energi, Statens Vegvesen Region Sør, Statskog SF Kongsberg, Skagerak Energi AS, Skagerak Nett, Telenor Servicesenter for nettutbygging, Telemark Bonde- og Småbrukarlag, Telemark Bondelag, Telemark Botaniske Forening og Telemark Sau og Geit.

Verneplanen ble sendt på sentral høring til:

AVINOR AS, Bane NOR SF, Den Norske Turistforening, Direktoratet for kulturminneforvaltning, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Friluftsrådernes Landsforbund, Institutt for biovitenskap - Universitetet i Oslo, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges Handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for terrengsykling, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NORSKOG, NSB hovedadm., NTNU Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU Ringve botaniske have, NTNU Vitenskapsmuseet, SABIMA, Språkrådet, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF, Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge.

9.1. Generelle merknader ved lokal og sentral høring

Lokal og sentral høring

Ingen merknader.

9.2 Generelle merknader til forskriftene ved lokal og sentral høring

Lokal og sentral høring

NJFF Telemark (brev av 09.12.2020) uttaler følgende:

Så langt vi kan se, ivaretar forslaget til verneplan for alle fire naturreservatene i hovedsak NJFF Telemark sine interesser. Vi har likevel et par innvendinger til forslagene. Våre forslag gjelder alle verneforskriftene, samt at de er ment som et generelt forslag til andre, kommende verneforskrifter i fremtiden.

- §4(x): NJFF Telemark ønsker at «midlertidige, mobile jakttårn» bør være tillatt til jakt på alle arter.

- Se på en sammenslåing av de to bokstavene i §4, som omhandler jakt og fangst (samt fiske) og felling av store rovdyr med et tillegg. F.eks.:

«§4(x). Jakt, fangst, felling, fiske og annet uttak av vilt og fisk etter enhver tid gjeldende lovverk.»

Har brukt (x) da forskriftene ikke er like på hvilken bokstav i §4 som omhandler de ellers like bestemmelsene.

Fiske er ikke veldig aktuelt for alle disse naturreservatene, men fordi vi som nevnt også ser på dette endringsforslaget som et forslag til en generell endring av paragrafen (som kan brukes også i fremtidige verneforskrifter) nevnes det her.»

9.3 Statsforvalterens kommentarer og tilrådninger til de generelle merknadene

Når det gjelder uttalelsen fra NJFF Telemark med forslag om endring av forskriftene så forholder Statsforvalteren seg til de gjeldende standardformuleringene for forskrifter som Miljødirektoratet har utarbeidet. Det er opp til Miljødirektoratet om forskriftene skal endres.

9.4 Merknader til det foreslåtte området

Lokal høring

Naturvernforbundet i Telemark (NVT) (brev av 09.12.20) uttaler følgende:

«Naturvernforbundet ser det som positivt at stadig flere skogområdet blir lagt ut for frivillig vern. Det er derfor gledelig at man har oppnådd enighet med grunneiere om vern av de tre foreslåtte områdene innafør Notodden kommune. Stortinget vedtok i 2016 at 10 prosent av skogen i Norge skal vernes. Det fordres med andre ord stor aktivitet på dette området om målet skal nås.

...

NVT må likevel understreke at det er svært viktig at prosessen legges opp slik at det er våre aller viktigste skogområder med høyest verneverdi som prioriteres og som vernes først.

...

Murtetjønn eller Mutjtjønn er 1/10 av Ramsås-Heaområdet og er en nasjonal viktig skog. Det er en del av den viktige Follsjåskogen, som huser en stor andel lavereliggende furunaturskog av internasjonal verdi. Det er viktig for NVT å påpeke at det aktuelle verneområdet bare er en liten bit av et større sammenhengende område med stor artsrikkdom og unike verdier. Statsforvalteren bør initiere til at alle arealene med nasjonale/internasjonale skogområder i Follsjå-landskapet blir vernet.»

Skagerak Nett AS (e-post av 22.12.20) uttaler følgende:

«Skagerak Nett AS viser til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sine høringsdokumenter for verneplan (Bjønntille, Murtetjern, Skitnebuffjellet, Korseikåsen) av 8.10.2020 (2020/632), samt NVE sin uttalelse av 2.12.2020 (202012703-2).

Vi ønsker med dette å orientere om at verneplanene ikke er i konflikt nettselskapet sine eksisterende eller planlagte anlegg.»

Sentral høring

Riksantikvaren (e-post av 09.10.2020) viser til kulturminneforvaltningen i fylkeskommunen og behandler ikke saken.

Bane NOR (brev av 19.10.2020) har ingen merknader til verneforslaget.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) (brev av 30.11.2020) har ingen merknader til saka.

«DMF kan ikke se at de foreslåtte verneområdene berører registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak i drift. Det framgår ikke av DMFs databaser/kartinnsyn1 at det finnes registrerte gamle gruver eller gruveåpninger innenfor de foreslåtte verneområdene.

DMF har derfor ingen merknader til høring av de fire verneplanene.»

NVE (brev av 02.12.2020) uttaler følgende:

«NVE har sett gjennom meldingen for det foreslåtte verneområdet med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m. Vi har ingen merknader til Murtetjern.

Vi gjør oppmerksom på at Everket AS har områdekonsesjon i områdene som ligger i Notodden kommune. Tilsvarende er det Skagerak nett AS som har områdekonsesjon i verneområdet som ligger i Porsgrunn kommune. Så langt vi kjenner til finnes det ingen nett i verneområdene. NVE har generelt ikke detaljert kjennskap til nettselskapenes planer for distribusjonsnettet, og vi forutsetter at nettselskapene uttaler seg om eventuelle konflikter med eksisterende og fremtidige nettplaner.»

Naturvernforbundet (brev av 09.12.2020) uttaler følgende:

«Vi viser til høringsdokumentene. Skogutvalget i Naturvernforbundet støtter at det opprettes naturreservater for de tre områdene i Notodden og det ene i Porsgrunn.

...

Området er det eneste tilbudte området i de lavereliggende unike furuskogene i Notodden som er nasjonalt verdifullt. De andre områdene har lavere naturverdier. Det er derfor spesielt viktig at Murtetjern på en god måte fanger opp kjente naturverdier, særlig da det ligger innenfor det internasjonalt verdifulle området Ramsås-Hea. På samme eiendom, og særlig mot vest og nordvest fortsetter store dokumenterte naturverdier som også bør inkluderes i verneområdet hvor det er gjort en rekke funn av nær trua og trua arter (<http://lager.biofokus.no/biofokusnotat/biofokusnotat2020-4.pdf>). Dette arealet er svært viktig at inkluderes i et framtidig verneområde. Vi håper at vernet på et senere tidspunkt også kan utvides til å inkludere de store dokumenterte naturverdiene på eiendommen i nord.»

Forsvarsbygg (brev av 07.01.2021) uttaler følgende:

«De aktuelle verneområdene presentert med egne verneforskrifter. Av verneforskriftene finner Forsvarsbygg at Forsvarets interesser er tilstrekkelig ivaretatt og har ingen ytterligere bemerkninger til verneforslaga.»

9.5 Statsforvalterens kommentarer og tilrådninger til det foreslåtte området

Statsforvalterens kommentarer og tilrådning

Mindre språklige endringer og rettelser i forskriftene blir ikke kommentert nærmere. Større endringer og tilføyelser er vist i kursiv.

Konklusjon

Statsforvalteren anbefaler at området blir vernet som naturreservat med fredningsforskrifter og avgrensninger som i høringsforslaget, med de tillegg/endringsforslag som kom inn i forbindelse med høringen, og som er vist i kursiv i forskriften.

Vedlegg 1.

Forslag til forskrift for Murtetjern naturreservat, Notodden kommune, Vestfold og Telemark fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av gammel brannpåvirket lavlandsfuruskog med rik forekomst av død ved.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av forekomst av en rekke sjeldne og trua arter spesielt av lav og sopp.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr: Notodden kommune: 95/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1298 daa.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk ..... datert Klima- og miljødepartementet..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Notodden kommune, hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak,

oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. *Vedlikehold av traktorveier inntegnet på vernekartet, i henhold til standard og tilstand på vernetidspunktet.*
- e. Beiting.
- f. Utsetting av saltsteiner.
- g. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt.
- h. Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- i. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- j. Vedlikehold av eksisterende gapahuk vist på vernekartet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest og kjerre utenom eksisterende traktorveier er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.

- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 pkt. b.
- d. Hogst av etablerte plantefelt.
- e. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- f. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- g. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- h. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og f og § 7 d og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldlovens § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg: Vernekart (eget vedlegg).